

Novosti

PIXSELL

ANALIZA

Gradove vode inženjeri i ekonomisti

Među gradonačelnicima u Hrvatskoj trenutačno dominiraju inženjeri i ekonomisti, a sedam gradova vode doktori znanosti, pokazuje analiza razine obrazovanja gradonačelnika koju je objavio portal gradonačelnik.hr. Od ukupno 128 gradonačelnika, njih 94 završilo je fakultet, 20 ih je ostalo na srednjoškolskoj svjedodžbi, dok je onih s višom stručnom spremom 14. Za razliku od razdoblja prije desetak godina, kada je među gradonačelnicima bio samo jedan doktor znanosti, danas ih je sedam, a još jedan priprema obranu doktorata, navodi se u analizi. Portal gradonačelnik.hr istražio je obrazovanja, odnosno zvanja i zanimanja kojima su se bavili gradonačelnici prije nego što su završili na sadašnjoj upravljačkoj poziciji. Iako se kao najučestalija zanimanja s visokom stručnom spremom tradicionalno spominju ekonomisti i pravnici, unutar gradonačelničke populacije trenutačno dominiraju oni čija je naobrazba s tehničkih ili tehnoloških područja. Drugim riječima, najviše je inženjera, 35, i to ponajprije s područja agronomije, elektrotehnike, građevine, prometa i šumarstva te radiologije, geodezije i arhitekture. Zatim slijede ekonomisti kojih je 28, pri čemu su najbrojniji oni s visokom stručnom spremom, a među njima su i tri doktora znanosti. Među gradonačelnicima je i 12 tehničara s raznih područja (zubarski, kemijski, elektro, strojarški, vatrogasni, za računarstvo...), kao i profesora, odnosno nastavnika (hrvatskog jezika i književnosti, povijesti, fizike, tjelesnog i glazbenog odgoja...). Liječnika je osam, politologa pet, a toliko je i pravnika. Osim diplomiranih pravnika, tu je i dvoje upravnih pravika te jedan upravni referent. Među gradonačelnicima su također i tri veterinar, po dva kriminalista, informatičara, poslovna menadžera i teologa, a ostale u skupini čine još i sociolog/kroatolog, komunikacijsko-informacijski stručnjak, suradnik u primijenjenoj znanosti, stomatolog, fizioterapeut, ugostitelj, tekstilni radnik, zapovjednik broda i kuhar. **H ■**

MENTALNO ZDRAVLJE U PANDEMIJI

Dvostruko više odraslih ima simptome depresije

Koronavirus će trajati puno kraće od tinjajuće pandemije mentalnih bolesti

DPA/PIXSELL

PROAKTIVNA SKRB

Primjer pristupa prevenciji ovisnosti u doba koronakrize je i preventivni program koji će se pod nazivom "Kako ne utočiti mladost u alkohol" od 2021. do 2023. godine provoditi u Virovitičko-podravskoj županiji, a upravo u kontekstu povećanih rizika i od zloupotrebe alkohola. Sve se te aktivnosti stavljaju u kontekst proaktivne skrbi o mentalnom zdravlju ljudi, pa je tako i prevencija ovisnosti zapravo dio cjelovite skrbi o mentalnom zdravlju, kaže Brlas.

Vladimir GRGURIĆ

Stručnjaci upozoravaju da bi zbog pandemije koronavirusa u skorajšnjoj budućnosti mogao rasti broj ovisnika. "Ono u čemu je pandemija dala negativan doprinos jest ukupan broj ovisnika za koji se pretpostavlja da će u idućem razdoblju biti u porastu", kaže profesor Siniša Brlas, psiholog, stručnjak iz virovitičkog Zavoda za javno zdravstvo "Sveti Rok".

Strah i zabrinutost

"Ovisnici koji su ionako u povećanom riziku od razvoja tjeskobe, pa i depresivnih simptoma, sada su još više ugroženi jer se za njih povećava rizik da tjeskobu odluče sanirati pijenjem alkohola ili uzimanjem sredstava koja izazivaju ovisnost. Kako se ovisnost kao bolest ipak razvija neko vrijeme, smatram kako će se nepovoljni aspekti ovakvog razvoja događaja tek manifestirati s vremenskim odmakom. Istraživanja u pojedinim europskim državama već pokazuju da u tijeku pandemije gotovo dvostruko više odraslih prijavljuje simptome depresije u odnosu prema razdoblju prije pandemije koronavirusa.

Svaki peti ispitanik, a to je 20 posto osoba, u ovim je istraživanjima prijavio negativne promjene u apetitu, gubitak interesa za normalne životne aktivnosti koje su ga prije činile zadovoljnim, poteškoće u koncentraciji i ostale teškoće u nizu svakodnevnih oblika doživljavanja i ponašanja, a u ovisničkoj je populaciji moguće taj omjer i nepovoljniji", kaže prof. Brlas te naglašava kako je teško reći je li pandemija povećala broj ovisnika jer ona još uvijek traje.

Bras: Ovisnici koji su ionako u povećanom riziku od razvoja tjeskobe, sada su još više ugroženi

"Nepovoljni se učinci ovakvih kolektivnih trauma obično počnu manifestirati kasnije, s vremenskim odmakom. Ako promotrimo tuđa iskustva, dosadašnja praćenja i istraživanja upućuju na to da koronavirus izaziva znatan stupanj straha i zabrinutosti u široj populaciji, a osobito među određenim rizičnim skupinama poput starijih osoba i ljudi s već narušenim zdravljem, među kojima su i ovisnici. Sve to dovodi do evidentirane povećane sto-

pe anksioznosti i stresa, depresije, prekomjernog pijenja alkohola i zloupotrebe različitih sredstava ovisnosti, pa i do suicidalnih misli i postupaka. Istraživanja koja su se provodila nakon katastrofalnih posljedica uragana pokazuju kako se nakon ovakvih kolektivnih trauma razvijaju mentalne bolesti i povećava se zloupotreba sredstava ovisnosti, pa nas ne treba iznenađivati ako se slične nepovoljne okolnosti pokažu i kao posljedica pandemije ovakvih zaraznih bolesti", kaže Brlas te naglašava kao sve to predstavlja iznimnu ugrozu i mentalnog i tjelesnog zdravlja. "I da stvar bude gora, sve te posljedice kolektivnih trauma mogu potrajati i desetljeće, pa i dulje nakon što trauma prođe. Tada se razvijaju simptomi posttraumatskog stresnog poremećaja koji se često kasno prepoznaju, a dugo se i mukotrpno saniraju", dodaje Brlas. Ipak, navodi kako je pandemija stručnjacima pomogla osvijestiti kapacitete koje imaju u nošenju s ovakvim problemima.

Dostupna usluga

"Psihologija je kao struka među prvim reagirala prepoznavši prostor za djelovanje u području skrbi o mentalnom zdravlju

ljudi i odmah je odgovorila ovom izazovu stavljajući svoje ljudske i stručne kapacitete na raspolaganje građanima. Psihologija prva pomoć na daljinu (telefonskim putem) dostupna je svima kojima je potrebna, i to u svim županijama", objašnjava Siniša Brlas i tumači kako su hrvatski psiholozi otišli i korak dalje, pa su u iznimno kratkom roku kreirali i objavili priručnik pod nazivom "Koronavirus i mentalno zdravlje: psihološki aspekti, savjeti i preporuke". Način izrade priručnika prilagođen je situaciji, pa je priručnik u svojevrsnom trajnom nastajanju. "Tekstovi su pisani tako da ih mogu koristiti i stručnjaci, ali i svi građani zainteresirani za skrb o mentalnom zdravlju u ovom izazovnom vremenu koronavirusa. Izdavač ovog priručnika je Hrvatska psihološka komora, koja je u kratkom vremenu uspjela koordinirati i psihološku pomoć građanima na daljinu, ali i izradu ovoga priručnika. Ovo samo pokazuje koliko je psihologija kao jedna od najvažnijih pomažućih struka socijalno i društveno osjetljiva, prilagodljiva situaciji i uvijek na usluzi građanima", kaže ovaj priznati hrvatski stručnjak. "Prilagođavali smo se ovim okolnostima u hodu, tako da smo ipak imali kontinuitet u preventivnim aktivnostima te smo relativno uspješno u danim okolnostima nastavili i s nacionalnim programom 'Zdrav za pet' i s našim županijskim projektom 'Nepušenjem protiv ovisnosti - ja sam iz razreda nepušača'. Najmanje je trpio neposredni rad s našim klijentima jer smo, pridržavajući se svih epidemioloških mjera, nastavili sa savjetodavnim i terapijskim radom kako bi naši klijenti imali stalno dostupnu uslugu", kaže Brlas. Upozorava kako će pandemija koronavirusa trajati vjerojatno puno kraće od već sada tinjajuće pandemije mentalnih bolesti koje će se tek početi manifestirati. ■

Profesor Siniša Brlas